

Nieuw licht op chronische darmontsteking leghennen

Professor Erik Gruys, dierenarts en veterinaire patholoog, geeft een nieuwe kijk op chronische darmontsteking bij leghennen. De aandoening wordt sinds 2004 gezien in Nederland. Maar in de Verenigde Staten zijn soortgelijke pathologische afwijkingen aan de kippendarm al sinds 1997 bekend. Gruys, voorheen verbonden aan de faculteit Diergeneeskunde, ziet een verband met goedkope, eiwithoudende grondstoffen in pluimveevoer.

Hoewel sommige wetenschappers beweren dat de voersamenstelling niet is veranderd sinds het verbod op dierlijke eiwitten in pluimveevoerders, stelt Gruys dat dit wel zo is. "Op papier kan de aminozuresamenstelling kloppen met de behoeften van de kip, maar in de praktijk kan de uitwerking tegenvallen als het met name bonen zijn die de eiwitten leveren, zoals sojabonen." De eiwitten uit bonen bevatten anti-nutritionele factoren en zijn daardoor moeilijker te verteren. Het gaat dan specifiek om lectines die de darm kunnen irriteren. Met verhitting kan deze stof onschadelijk worden gemaakt. Gruys deed verslag van zijn bevindingen op themabijeenkomsten van de Nederlandse Organisatie van Pluimveehouders en LTO-Noord.

Amerikaanse bevindingen

Gruys onderzocht of de chronische darmontstekingen ook elders in de wereld worden gezien. Dat bleek zo te zijn: in de Verenigde Staten. Het pathologische beeld van de darmen is vrijwel identiek aan de bevindingen van de Gezondheidsdienst voor Dieren. Hij legde contact met de Amerikaanse onderzoekers. Zij zagen de aandoening al in 1997 en legden een verband met de zogeheten kwartelziekte die bij kuikens wel wordt gezien. Net als in Nederland werd ook in de VS een schadelijke rol voor clostridium aangetoond. In Nederland ging het om *Clostridium perfringens*, in de VS om 'familielid' *Clostridium colinum*. De therapie die in de VS wordt toegepast bestaat uit het verstrekken van de melkzuurbacterie lactobacillus als probioticum. Deze bacterie houdt de clostridium in toom.

Oorzaak in immuunsysteem

Gruys denkt dat immunologische stress - prikkeling van het immuunsysteem door ziekteverwekkers als coccidiën en levende vaccins - de aandoening in de hand werkt. "De aminozuresamenstelling in het voer is afgestemd op gezonde kippen. Uit de ziekteleer weten wij dat als kippen een infectie moeten overwinnen (ook na enting met levende entstof) de aminozurenbehoefte verschuift. Op die situatie zijn veel voeders niet berekend."

Gruys zocht ook een verklaring voor het feit dat de chronische darmontsteking vooral bruine leghennen treft. "Uit eigen onderzoek in 2000 is ons gebleken dat witte kippen een sterker afweersysteem hebben dan bruine kippen."

Gruys denkt dat dierlijke eiwitten in de voeders het probleem kunnen verminderen. Echter, ook met plantaardige eiwitbronnen valt chronische darmontsteking te voorkomen als luxere grondstoffen worden gekozen. Daar hangt wel een prijskaartje aan.

BRUINE KIP GEVOELIGER

Witte kippen hebben een sterker immuunsysteem dan bruine, zo bleek uit onderzoek.

Foto: Geesje Rotgers

